

КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

Вх. № 329 ЕЛ 12/18 г.
Дата 15. 11. 18 г.

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

МИНИСТЕРСТВО НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ

Изх. № 11-00-187/15.11.2018 г.

ДО
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

На Ваш № 223/09.10.2018 г.
Към наш № 11-00-187/15.10.2018 г.

Относно: Становище по конституционно дело № 12/2018 г. и присъединени за съвместно разглеждане к.д. №№ 13 и 14 от 2018 г. на Конституционния съд на Република България

УВАЖАЕМИ КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

С определение на Конституционния съд от 09 октомври 2018 г. сме конституирани като заинтересована страна по конституционно дело № 12/2018 г. на Конституционния съд, по искане на Президента на Република България за установяване на противоконституционност и за произнасяне за съответствие с общопризнатите норми на международното право и с международни договори, по които България е страна, на § 28 в частта „издадени при упражняване на конституционните си правомощия по ръководство и осъществяване на държавно управление; в случаите, предвидени в закон, както и“; § 29, т. 1; § 55 относно чл. 217, ал. 2, изр. трето, четвърто и пето и ал. 4; § 57; § 61; § 67; § 79, т. 3 (чл.160, ал. 6 от ДОПК); § 109, т. 2 и 3; § 111; § 114, т. 1 и 3; § 124, т. 2; § 125, т. 3; § 130 и § 133, т.1 от Закона за изменение и допълнение на Административнопроцесуалния кодекс (обн., ДВ, бр. 77 от 18.09.2018 г.) (ЗИДАПК).

В искането от Президента на Република България за установяване на противоконституционност на разпоредби от ЗИДАПК се твърди, че посочените по-горе разпоредби противоречат с чл. 4, ал. 1 и 2; чл. 6, ал. 2, изр. 1; чл. 14; чл. 15; чл. 21; чл. 41, ал. 1; чл. 47; чл. 51, ал. 1 и ал. 3; чл. 55; чл. 56; чл. 60, ал. 1; чл. 84, т. 1; чл. 117, ал. 1; чл. 121, ал. 3; чл. 122, ал. 1; чл. 125, ал. 2 и чл. 149, ал. 1, т. 1 от Конституцията на Република България и не съответстват на чл. 8 и чл. 10 от Всеобщата декларация за

София, 1000, бул. „Кн. Мария Луиза“ 22

Тел: +359(2) 940 6194, Факс: +359(2) 986 25 33

правата на човека; на чл. 14, параграф 1 и чл. 19 от Международния пакт за граждански и политически права; на чл. 6, параграф 1 и чл. 10 от Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи и на чл. 9, т. 4 от Конвенцията за достъпа до информация, участието на обществеността в процеса на вземането на решения и достъпа до правосъдие по въпроси на околната среда.

С определение на Конституционния съд от 09 октомври 2018 г. сме конституирани като заинтересована страна по конституционно дело № 13/2018 г. присъединено за съвместно разглеждане към к.д. № 12/2018 г. на Конституционния съд, по искане на 53-народни представители от 44-тото Народно събрание за установяване на противоконституционност на § 44 от ЗИДАПК и за установяване на противоконституционност и несъответствие с общопризнатите норми на международното право и с международните договори, по които България е страна на: § 55; § 57; § 61; § 67; § 79, т. 4, б. „б“; § 109, т. 1, т. 2 и т. 3; § 111; § 113, т. 5, б. „б“; § 114, т. 3; § 124, т. 2; § 125, т. 3; § 130; § 133, т. 1, б. „а“ и т. 2; § 149, ал. 2, изр. 1 в частта „в закрито заседание“, както и на чл. 160, ал. 6, изр. 2 от Данъчно-осигурителен процесуален кодекс.

Към к.д. № 12/2018 г. с определение от 09 октомври 2018 г. на Конституционния съд на Република България е присъединено за съвместно разглеждане и к.д. № 14/2018 г. на Конституционния съд, образувано по искане на омбудсмана на Република България за установяване на противоконституционност на § 57, § 61, § 67, § 125, т. 3, § 130, § 133, т. 1, б. „а“ и т. 2 от ЗИДАПК.

Считаме, че горесцитираните искания за установяване на противоконституционност и за произнасяне за съответствие с общопризнатите норми на международното право и с международни договори, по които България е страна са неоснователни и необосновани по следните съображения:

1. По отношение на твърдението на президента на Република България, че § 29, т. 1 не съответства на чл. 4, ал. 1, чл. 56 от Конституцията, изразяваме следното становище:

Промяната в принципа на местната подсъдност на първоинстанционните спорове с новата редакция на чл. 133, ал. 1 АПК е с цел приближаване на административното правосъдие до гражданите, а и за по-равномерно натоварване на административните съдилища в страната.

Със значителен брой от параграфите на Преходните и заключителни разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Административнопроцесуалния кодекс, отново чрез промени в специални закони, бяха дадени нови възможности за делегация на правомощия на административни органи. Целта на тези промени е, при използването на тези възможности, споровете по законосъобразността на издадените актове по делегация да бъдат разглеждани от административен съд като първа инстанция, а не от Върховния административен съд. Тази последица е указана и в ТР № 4 от 22.04.2004 г. на ОСС ВАС по тълк. д. № 4/2002 г., съгласно което жалбите срещу актове, издадени от заместници на министър по силата на изрична заповед за заместване, са подсъдни като първа инстанция на Върховния административен съд, а жалбите срещу административни актове на органи, на които министри са делегирали изпълнението на

някои от възложените им със закон правомощия, са подсъдни като първа инстанция на съответните окръжни съдилища или на Софийския градски съд. Следва да се подчертае, че постигането на тази цел зависи от използването на възможността за делегация, което зависи от преценката на административния орган. На следващо място, с ПЗР на ЗИДАПК с § 82 - в Закона за българското гражданство, § 87 - в Закона за електронните съобщения, § 93 - в Закона за защита на конкуренцията, § 95 - в Закона за Комисията за финансов надзор, § 105 - в Закона за нотариусите и нотариалната дейност, § 115 - в Закона за радиото и телевизията, § 122 - в Закона за частните съдебни изпълнители, § 136 - в Закона за дейността на колективните инвестиционни схеми и на други предприятия за колективно инвестиране, § 137 - в Закона за публичното предлагане на ценни книжа, § 138 - в Кодекса за застраховането, § 139 - в Закона за прилагане на мерките срещу пазарните злоупотреби с финансови инструменти, § 144 - в Закона за лова и опазване на дивеча, се предвиди определена категория първоинстанционни спорове да бъдат родово подсъдни на Административен съд София област.

От друга страна промените в местната подсъдност са подкрепени от Пленума на Върховен административен съд.

2. По отношение на твърдението на президента на Република България, че § 57, § 61 и § 67 противоречат на чл. 4, ал. 1 от Конституцията и нарушават чл. 6, ал. 2, изр. 1 и чл. 60, ал. 1 от Конституцията и § III не съответства на чл. 15 и чл. 55 от Конституцията и твърдението на 53-народни представители от 44-тото Народно събрание, че чл. 227а, ал. 1, 3 и 4 АПК (създаден с § 57 ЗИДАПК; чл. 161, ал. 4 от Данъчно-осигурителен процесуален кодекс (създаден с § 79, т. 4, б. „б“ ПЗРЗИДАПК); чл. 99, ал. 12 от Закона за опазване на околната среда (ЗООС, създаден с § 111 ПЗРЗИДАПК); чл. 235а, ал. 1 (създаден с § 61 от ЗИДАПК) и чл. 242а, изр. 1 (създаден с § 67 от ЗИДАПК), като противоречащи на чл. 4, ал. 1, чл. 19, ал. 2, чл. 56, чл. 60, ал. 1, чл. 121, ал. 1 и чл. 122, ал. 1 от Конституцията и несъответни на чл. 6, ал. 1 от Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи, а само чл. 99, ал. 12 ЗООС не съответства и на чл. 9 от Конвенцията за достъпа до информация, участието на обществеността в процеса на вземането на решения и достъпа до правосъдие по въпроси на околната среда, изразяваме следното становище:

С предвиденото допълнение на АПК се урежда материята на държавните такси, които се дължат за отделните видове производства, като се предвиждат нови такси само за касационното производство по решенията на първоинстанционните съдилища и за производствата по отмяна на влезли в сила съдебни актове.

Общо известен факт е, че държавните такси определени преди изменението по административни дела са много ниски и символични. Те са определени с отдавна действаща Тарифа № 1 към Закона за държавните такси и предвид липсата на дългогодишна актуализация се е наложило спешна промяна в посока умерено увеличаване в размера.

Определеният размер на държавните такси в касационното производство не е прекомерно висок и е съответстващ на имущественото състояние на гражданите. Така определените размери не противоречат на нормата на чл. 60, ал. 1 от Конституцията на Република България и са съобразени с икономическите условия в страната, жизненото

равнище на българските граждани и устойчивото развитие на бизнеса. Определените размери не съставляват нарушение на изискванията на чл. 6, ал. 1 от Европейската конвенция за правата на човека и основните свободи, тъй като не са необосновано завишени и не създават пречки пред отделни лица за достъп до правосъдие, предвид изричната регламентация на по-ниски размери на дължимата такса при касационно обжалване по дела с предмет, свързан с пенсионно осигуряване, здравно осигуряване и социално осигуряване. Следва да се добави, че е предвидена възможност за освобождаване от държавна такса.

Въвеждането на държавни такси в обоснован и съобразен с икономическите условия в страната размер не пречат достъпа до административно правосъдие, а напротив създава гаранции за по-ефективно и бързо правораздаване и изпълнение на конституционно закрепената роля на върховните съдилища по уеднаквяване на съдебната практика. Въвеждането на увеличените такси ще предотврати т.нар злоупотреба с правото на жалба и многократно сезиране на касационната инстанция с един и същ разрешен със сила на присъдено нещо въпрос.

От друга страна таксите в първоинстанционното производство се запазват в досегашния нисък размер, което е гаранция за достъп до съда като защита срещу администрацията. При касационното обжалване съдът се произнася по законосъобразността на съдебния акт, т.е жалбоподателите следва да внесат такса в разумен и обоснован размер.

Законът за опазване на околната среда, Законът за защита на природата, Законът за биологичното разнообразие, Законът за управление на отпадъците, Законът за водите и Законът за чистотата на атмосферния въздух са специални нормативни актове, които уреждат защитата на околната среда и опазване на природните ресурси. Предметът на посочените специални закони гарантира чистата околна среда и опазването на биологичните видове и техните местообитания. Посочената нормативна уредба гарантира изпълнението на условията на чл. 15 от Конституцията на Република България, а именно държавата да осигури опазването и възпроизводството на околната среда, поддържането и разнообразието на живата природа и разумното използване на природните богатства и ресурсите на страната.

С оглед посоченото, административните актове, които се издават във връзка с гарантиране изпълнението на чл. 15 от Конституцията на Република България осигуряват опазването на околната среда и са от съществено обществено значение.

Обжалването на административни актове, издавани на основание посочените закони, възпрепятства опазването на околната среда, както отлага във времето изпълнението на административните актове. Съдебното обжалване на посочените актове въвлича сериозен държавен ресурс, в това число чрез ресурс на съдебната власт, както и на изпълнителната. В тази връзка е и извършеното по поръчка на МОСВ проучване: Икономически анализ на разходи, предизвикани от забавяне или отмяна на процедури, проекти и инвестиционни намерения, включително пропуснати ползи от обжалване и нереализиране на проекти в областта на опазването на околната среда за периода 1 януари 2007 г. и 31 януари 2018 г. (публично достъпен на следния адрес: file:///D:/2018/%D0%B7%D0%B4%D0%BE%D0%B8/%D0%97%D0%94%D0%9E%D0%98%D0%9E-31_05.10/Costs-of-delays-in-environment-protection_final_v5.pdf). Основен предмет на анализа са пропуснати ползи, невъзвръщаеми загуби и потенциалните

загуби довели до забавяния на инвестиционни намерения и проекти по опазването и възстановяването на околната среда. Забавянето с години не е свързано с неизпълнението на правото по опазване на околна среда, а дългата продължителност на административния и съдебния процес породен от злоупотреба с права.

В определени случаи, действията по обжалване на административни актове, издавани на основание специални закон, са подбудени от желание за възпрепятстване навременното изпълнение на административни актове, насочени към опазване на околната среда, поддържането на живата природа и използването на природните богатства. Увеличаването на държавните такси, които се заплащат за допускане на съдебния контрол на административни актове с посочения предмет (§ 111), ще отсее жалбоподателите, чиито интереси са насочени към възпрепятстване екологичното управление на страната. По този начин общественият интерес ще бъде защитен в максимална степен, като ще се осигурят навременните действия по защита на природата и околната среда.

НЕНО ДИМОВ

Министър на ~~Околната среда~~ /водите